

Sygn. akt I ACa 884/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Bess (spr.)
Sędziowie:	SSA Regina Kurek SSA Robert Jurga
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2015 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa S. S.

przeciwko (...) (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w B.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 17 marca 2015 r. sygn. akt I C 1937/14

uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

SSA Regina Kurek SSA Jerzy Bess SSA Robert Jurga

Sygn. akt I ACa 884/15

UZASADNIENIE

Powód S. S. w pozwie wniesionym w dniu 15.10.2014 r. domagał się zasądzenia na jego rzecz od pozwanego (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. kwoty 120.450 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 23.07.2011 r. do dnia zapłaty oraz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Na uzasadnienie swojego roszczenia podał, iż uchwałą Nr (...) Sejmiku Województwa (...) z dnia 25.05.2009 r., która weszła w życie w dniu 11.07.2009 r. utworzony został obszar ograniczonego użytkowania dla lotniska K., zarządzanego przez stronę pozwaną. Powód jest właścicielem nieruchomości położonej w K. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy (...) w K. prowadzi księgę wieczystą nr (...), obejmującą działkę nr (...), obr. (...), leżącej w

obrębnie w/w obszarze ograniczonego użytkowania. Powód wyjaśnił, iż swoje roszczenie wywodzi z art. 129 ust. 2 ustawy z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (dalej p.o.ś), zgodnie z którym w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Przepis ten włącza w zakres szkody koszty poniesione w celu wypełnienia wymagań technicznych dotyczących budynku, które to wymagania zostały określone na danym obszarze ograniczonego użytkowania, nawet jeśli nie istnieje obowiązek wypełnienia owych wymagań. Natomiast zgodnie z § 6 pkt 2 w/w uchwały, w istniejących budynkach należy zastosować zabezpieczenia zapewniające właściwy klimat akustyczny w pomieszczeniach - zgodnie z ustawą z dnia 7.07.1994 r. Prawo budowlane i przepisami wykonawczymi.

Następnie powód wskazał, iż zgodnie z przeprowadzoną na jego wniosek wyceną biegłego rzeczoznawcy szkody powoda zamykają się kwotą 120.450 zł, w tym 72.000 zł z tytułu zmniejszenia wartości nieruchomości oraz 48.450 zł z tytułu kosztów wypełnienia wymagań technicznych budynków określonych w w/w uchwale.

Powód również podał, iż złożył do sądu wnioski o zawiązanie do próby ugodowej, jednak próba ta okazała się bezskuteczna i do chwili obecnej zapłata odszkodowania nie została dokonana przez stronę pozwaną. Tym samym powód skutecznie wystąpił ze swoimi roszczeniami w terminie wynikającym z art. 129 ust. 4 p.o.ś.

Strona pozwana - (...)Sp. z o.o. z siedzibą w B. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W pierwszej kolejności strona pozwana zarzuciła, iż powód zgłosił jej swoje roszczenie w dniu 23.07.2011 r. oraz wniosł powództwo w niniejszej sprawie w październiku 2014 r., a zatem uchybiła dwuletniemu terminowi zawitemu do wystąpienia z roszczeniem, który zgodnie z art. 129 ust. 4 p.o.ś. winien biec od daty wejścia w życie prawa miejscowego ograniczającego sposób korzystania z nieruchomości. W niniejszej sprawie termin ten zaczął biec od dnia 11.07.2009 r.

Następnie podniosła szereg zarzutów merytorycznych co do zasadności tego roszczenia.

Sąd Okręgowy w Krakowie zaskarżonym wyrokiem z dnia 16 marca 2015 r. sygn. akt I C 2060/13:

I. oddalił powództwo;

II. zasądził od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

W rozważaniach prawnych Sąd Okręgowy wskazał następujące motywy rozstrzygnięcia:

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Roszczenie powoda dochodzone w niniejszym postępowaniu znajduje podstawę w art. 129 ust. 2 p.o.ś. W myśl powołanego przepisu, w związku z ograniczeniem sposobu korzystania z nieruchomości jej właściciel może żądać odszkodowania za poniesioną szkodę; szkoda obejmuje również zmniejszenie wartości nieruchomości. Stosownie do przepisu art. 129 ust. 4 p.o.ś., z roszczeniem o którym mowa w powyższym przepisie można wystąpić w okresie 2 lat od dnia wejścia w życie rozporządzenia lub aktu prawa miejscowego powodującego ograniczenie sposobu korzystania z nieruchomości.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, iż, powód przed upływem 2 lat od dnia wejścia w życie wyżej wymienionej uchwały Sejmiku Województwa (...), powodującej ograniczenie sposobu korzystania z należącej do niego nieruchomości nie zgłaszał roszczenia,

o którym mowa w przepisie art. 129 ust. 2 p.o.ś., stronie pozwanej. Jedynie pismem wniesionym do Sądu Rejonowego (...)wK.w dniu 11.07.2011 r. (a więc w ostatnim dniu wyżej wskazanego terminu dwuletniego) złożył wniosek o zawiązanie strony pozwanej do próby ugodowej w sprawie o odszkodowanie za poniesioną wynikającą z ograniczenia w korzystaniu z należącej do niego, wyżej opisanej czynności. Odpis tego wniosku został doręczony stronie pozwanej już po upływie wskazanego terminu, bowiem dopiero w dniu 20.09.2011 r.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego (por. wyr. SN z dnia 08 2013 r., II CSK 578/12; wyr. SN z dnia 10.10.2008 r., II CSK 216/08) termin określony w art 129 ust. 4 p.o.ś. jest terminem zawitym. W związku z takim charakterem tego terminu, niepodjęcie określonej czynności przez uprawniony podmiot w okresie zakreślonym tym terminem, powoduje definitywne wygaśnięcie przysługującego podmiotowi prawa do tej czynności. Dla zachowania terminu określonego w wyżej wskazanym przepisie koniecznym jest zgłoszenie roszczenia zobowiązanemu przed jego upływem. Przy czym zgłoszenie takie nie stanowi czynności, która przerywa bieg terminu zawitego, lecz kończy bieg terminu zawitego (tak SN w uzasadnieniu wyroku z dnia 4.12.2013 r., II CSK 161/13). W sytuacji zatem terminowego zgłoszenia roszczenia odszkodowawczego zobowiązanemu, roszczenie to nie może już wygasnąć; może jedynie ulec przedawnieniu.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 10.10.2008 roku (II CSK 216/2008), dodanie do poprzednio obowiązującej wersji przepisu art. 136 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska określenia „w sprawach spornych” oznacza jednoznacznie, że tryb sporu sądowego dotyczącego roszczeń wymienionych w tym przepisie powinien zostać poprzedzony zajęciem stanowisk przez zainteresowane strony, które mogą porozumieć się pozasądowo, w zakresie obowiązku zapłaty i wysokości odszkodowania, czy też żądania wykupu nieruchomości.

Uznać więc należy, iż powód nie dochował przewidzianego w art. 129 ust. 4 p.o.ś. dwuletniego terminu zawitego. Przed złożeniem wniosku o zawiązanie do próby ugodowej strony pozwanej, co nastąpiło w dniu 11.07. 2011 r., nie zgłosił bowiem stronie pozwanej swoich roszczeń odszkodowawczych. Samo zaś złożenie wniosku o zawiązanie do próby ugodowej - pomimo, że nastąpiło jeszcze przed upływem dwuletniego terminu zawitego nie może być uznane za zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego. Oczywistym jest bowiem, że zgłoszenie takiego roszczenia następuje dopiero w dniu, gdy doszło ono do wiadomości strony przeciwnej, a zatem gdy z roszczeniem tym mogła się ona zapoznać.

Skoro zawiązanie do próby ugodowej - traktowane jako zgłoszenie roszczenia odszkodowawczego - dotarło do wiadomości strony pozwanej dopiero w dniu 20.09.2011 r., to zgłoszenie roszczenia nastąpiło już po upływie terminu zawitego. Wbrew twierdzeniom powoda zawiązanie do próby ugodowej nie mogło zatem zostać uznane za dochowanie terminu, o którym mowa w art. 129 ust. 4 p.o.ś.

Mając powyższe na uwadze orzeczono jak w pkt I wyroku, a w punkcie II wyroku zgodnie z przepisem art. 98 k.p.c.

Powód apelacją zaskarżyła niniejszy wyrok w całości, zarzucając:

1. naruszenie prawa materialnego, to jest art.129 ust.4 p.o.ś. w związku z art.129 ust.2 p.o.ś. poprzez jego błędną wykładnię, skutkującą pozbawieniem powoda możliwości zaspokojenia roszczenia odszkodowawczego przysługującego mu na podstawie art. 129 ust.2 p.o.ś.
2. naruszenie prawa procesowego, to jest art.210 §3 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieprzeprowadzeniu postępowania dowodowego oraz skutkujące nierozpoznanie istoty sprawy.

Mając na uwadze wyżej wymienione uchybienia, na podstawie art. 386 §4 k.p.c. wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania do Sądu I instancji;
2. zasądzenie na rzecz powoda kosztów zastępstwa adwokackiego w obu instancjach według norm przepisanych.

Strona pozwana wniosła o oddalenie apelacji i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Zdaniem strony pozwanej, zgodnie z utrwalonym poglądem Sądu Najwyższego dwuletni termin z art. 129 ust. 4 p.o.ś., w którym winno dojść do „wystąpienia z roszczeniem” jest terminem zawitym (vide: wyrok Sądu Najwyższego z 10

października 2008r. sygn. akt: II CSK 216/08, a nadto wyrok Sądu Najwyższego z 4 grudnia 2013r. sygn. akt: II CSK 161/13).

Strona pozwana uważa, że skoro dla zachowania terminu z art. 129 ust. 4 p.o.ś. niezbędne jest zakomunikowanie roszczeń podmiotowi zobowiązanemu, to nie powoduje dla zachowania tegoż terminu taka czynność uprawnionego, która nie powoduje uzyskania przez podmiot zobowiązany jakiegokolwiek wiedzy o roszczeniu przed upływem terminu zawitego. Nie może być też mowy o przerwie biegu terminu zawitego poprzez nieujawnioną (w terminie) względem zobowiązanego czynność prowadzącą do dochodzenia roszczenia, skoro ten konkretny termin zawity zastrzeżony jest dla zakomunikowania roszczenia stronie przeciwnej, a nie dla jego dochodzenia w ramach procedur sądowych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

W istocie zasadność apelacji w niniejszej sprawie, na tym etapie postępowania, sprowadza się do rozstrzygnięcia następującego zagadnienia prawnego: „czy złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej jedynie do Sądu w ostatnim dniu dwuletniego terminu wskazanego w art. 129 ust. 4 p.o.ś. stanowi skuteczne wystąpienie z roszczeniem, o którym mowa we wskazanym przepisie”.

Kwestia ta była przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego, który w postanowieniu z dnia 22 kwietnia 2015 r., II CSK 560/14, LEX nr 1678065, wyraził pogląd, że istnieje możliwość stosowania przez analogię, choć w stopniu ograniczonym, przepisów o przedawnieniu do terminów zawitych, a takim terminem jest dwuletni termin przewidziany w art. 129 ust. 4 p.o.ś.

Sąd Najwyższy odmawiając przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazał następujące motywy swego rozstrzygnięcia:

Pozwany Skarb Państwa w skardze kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 9 kwietnia 2014 r. wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania oparł na przesłance wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., stwierdzając, że zachodzi konieczność rozstrzygnięcia następującego zagadnienia prawnego: "czy złożenie wniosku o zawezwanie do próby ugodowej jedynie do Sądu w ostatnim dniu dwuletniego terminu wskazanego w art. 129 ust. 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska stanowi skuteczne wystąpienie z roszczeniem, o którym mowa we wskazanym przepisie".

Przedstawione zagadnienie nie wymaga rozstrzygnięcia, bowiem w orzecznictwie nie wywołuje wątpliwości możliwość stosowania przez analogię, choć w stopniu ograniczonym, przepisów o przedawnieniu do terminów zawitych, a takim terminem jest dwuletni termin przewidziany w art. 129 ust. 4 ustawy - Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jedn.: Dz. U. z 2008 r. poz. 150 z późn. zm.). Sąd Najwyższy dokonał takiej kwalifikacji wspomnianego terminu w wyroku z dnia 4 grudnia 2013 r., II CSK 161/13, (nie publ.), a ponadto uznał, że bieg terminu zawitego ulega przerwaniu przez zawezwanie do próby ugodowej, wskazując, że zależy to od charakteru powództwa, w tym możliwości polubownego zakończenia sporu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2003 r. I CK 282/02, nie publ.). Możliwość polubownego zakończenia sporu o roszczenie wynikające z art. 129 ust. 4 powołanej ustawy nie jest kwestionowana w orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok z dnia 10 października 2008 r. II CSK 216/08, nie publ.). Należy nadto zaznaczyć, że w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 listopada 2012 r. II CSK 254/12 (nie publ.), na który powołuje się skarżący wyjaśniono, że zwrot „z roszczeniem można wystąpić” oznacza zarówno wezwanie obowiązanego do zapłaty jak i wniesienie pozwu.

Podobny pogląd prawny w analogicznej sprawie wyraził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu postanowienia z dnia 25 marca 2015 r. sygn. akt III CSK 415/14, stwierdzając co następuje:

Zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c., przerwę biegu przedawnienia powoduje „każda czynność przed sądem (innym organem)”; jakiegokolwiek czynności wobec dłużnika lub innych osób są - do uzyskania celu w postaci przerwy biegu terminu - zbędne. W orzecznictwie jednoznacznie przyjęto, że zawezwanie do próby ugodowej, czyli złożenia do sądu wniosku na podstawie art. 184 i następnego k.p.c. przerywa bieg terminu (m.in. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28

czerwca 2006, III CZP 42/06, OSNC 2007, Nr 4, poz. 54, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2009 r., II CSK 259/09, nie publ., z dnia 6 lipca 2011 r., II PK 17/11, OSNP 2012, nr 17-18, poz. 218, lub z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, „Izba Cywilna” 2013, nr 12, s. 36). W tej sytuacji nie można twierdzić, że w sprawie wstępuje istotne zagadnienie prawne uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Mając na uwadze aktualne orzecznictwo Sądu Najwyższego, Sąd Apelacyjny w Krakowie w niniejszym składzie stoi na stanowisku, że:

1. Termin o którym mowa w art. 129 p.o.ś. należy uznać za termin zawity w którym strona winna wystąpić z roszczeniem. Jednakże do zachowania prawa dochodzenia roszczeń przed sądem wystarczające jest zgłoszenie przez poszkodowanego żądania obowiązanemu do naprawienia szkody.

2. Prawo do dochodzenia roszczenia przed sądem zostaje zachowane także wówczas, gdy poszkodowany w okresie biegu dwuletniego terminu z art. 129 ust. 4 p.o.ś. złoży wniosek o zawezwanie do próby ugodowej.

Taki sam pogląd został wyrażony przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 6 lipca 2011 r., VI ACa 14/11, LEX nr 852391.

Mając zatem na uwadze powyższe uznać należy, że Sąd I instancji nie orzekł o istocie sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.

Dlatego też Sąd Apelacyjny w uwzględnieniu apelacji na mocy art. 386 § 4 k.p.c. uchylił zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Krakowie do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej zgodnie z art. 108 § 2 k.p.c..

SSA Regina Kurek SSA Jerzy Bess SSA Robert Jurga